

FACTORS AFFECTING THE DECISION ON FARM STAY OF TOURISTS VISITING NAN PROVINCE

Ammaraluck CHANVITAN^{1*}, Noppawan Tanakanjana PHONGKHIEO¹ and Usaradee PHUMALEE¹

¹ Faculty of Forestry, Kasetsart University, Thailand; Ammaraluck.c@ku.th (Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 16 August 2024

Revised: 30 August 2024

Published: 13 September 2024

ABSTRACT

The objectives of this research were to study farm stay and related agro-tourism activities in Nan Province and to study factors affecting the decision on farm stay of tourists visiting Nan Province. It was found that most farm stays are family business and grow rice (40 percent), are located in the area surrounding with nature (65 percent), and they provide agricultural and rural learning activities to tourists (35 percent). The most popular time for tourists is from the rainy season to the winter season. The discriminant analysis found that all independent variables significantly correlated to tourists' decision to choose farm stay (canonical correlation = 0.497; $p < 0.05$), with 72% of overall correctly group classification. The top 3 of most influential variables on tourists' decision to choose accommodation based on standardized canonical discriminant function coefficients were motivation in new experiences and visiting reviewed attractions (0.57), service quality (0.51) and attraction (0.50), respectively. This research provided recommendations that could be used as guidelines for developing farm stay tourism programs and surrounding communities to respond to the needs of tourists in order to generate sustainable income from agro-tourism in form farm stays.

Keywords: Tourists' Decision, Farm Stay, Agro-Tourism Site, Nan Province

CITATION INFORMATION: Chanvitan, A., Phongkhieo, N. T., & Phumalee, U. (2024). Factors Affecting the Decision on Farm Stay of Tourists Visiting Nan Province. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(9), 2

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนจังหวัดน่าน

อมรลักษณ์ จันทรวีทัน^{1*}, นววรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว¹ และ อุษารดี ภูมาลี¹

1 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Ammaraluck.c@ku.th (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เชื่อมโยงในพื้นที่จังหวัดน่าน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนจังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า ฟาร์มสเตย์ส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจแบบครอบครัว โดยปลูกข้าวเป็นหลัก (ร้อยละ 40) มีตำแหน่งตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ (ร้อยละ 65) และมีการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นผ่านการประกอบกิจกรรม (ร้อยละ 35) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมคือช่วงฤดูฝนจนถึงฤดูหนาว ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (canonical correlation = 0.497, $p < 0.05$) มีความถูกต้องในการจำแนกกลุ่มโดยรวม ร้อยละ 72 ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด 3 ลำดับแรกต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยว พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การจำแนกมาตรฐาน (standardized canonical discriminant function coefficients) คือ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่และการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรีวิว (0.57) ถัดมาคือ คุณภาพของการให้บริการ (0.51) และสิ่งดึงดูดใจ (0.50) การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และชุมชนโดยรอบให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบฟาร์มสเตย์อย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว, ฟาร์มสเตย์, แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร, จังหวัดน่าน

ข้อมูลการอ้างอิง: อมรลักษณ์ จันทรวีทัน, นววรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว และ อุษารดี ภูมาลี. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนจังหวัดน่าน. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(9), 2

บทนำ

ภาคการเกษตรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาคการเกษตรเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ เป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญแก่ประชากรจำนวนมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับสัดส่วนอาชีพของประชากรในประเทศไทยนั้น อาชีพเกษตรกรถือว่ามีความสำคัญค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนและรายได้ของภาคการเกษตรพบว่า ไม่สามารถสร้างรายได้ได้มากเท่าที่ควร ขาดความมั่นคงทางรายได้ และไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2565) ดังนั้นการยกระดับรายได้ของเกษตรกรและการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ จึงมีความสำคัญลำดับต้นๆ ในการพัฒนาประเทศ (บุญทวี ดวงนิราช, 2564) สอดคล้องกับที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้มีการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) ยุทธศาสตร์ “การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงเรื่อง สังคม วิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติซึ่งหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนับสนุนความยั่งยืนคือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบฟาร์มสเตย์ ฟาร์มสเตย์ เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการให้บริการที่พักและมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวประกอบ เพื่อที่จะได้รับความรู้และได้เห็นถึงวิถีชีวิตการเกษตร นอกจากจะส่งเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นแล้วฟาร์มสเตย์ยังสามารถเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มมูลค่าให้แก่ภาคการเกษตรได้ ฟาร์มสเตย์สามารถเกิดขึ้นได้ในฟาร์มทุกขนาด ตั้งแต่ฟาร์มขนาดเล็กไปจนถึงฟาร์มขนาดใหญ่ และกับเกษตรกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น การทำสวนผลไม้ สวนดอกไม้ สวนผัก และฟาร์มปศุสัตว์ เป็นต้น (ธัญลักษณ์ ศิริวรรณกุล, 2555) ฟาร์มสเตย์จึงเป็นแหล่งรายได้สนับสนุนอีกทางหนึ่งของภาคการเกษตรที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการกระจายรายได้ที่ยั่งยืน ปัจจุบันฟาร์มสเตย์ยังไม่เป็นที่รู้จักหรือได้รับความนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวมากนัก ขาดโอกาสในการพัฒนาและการเติบโต (เดชเอ็มวี, 2564) ซึ่งส่งผลทำให้ขาดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและภาคธุรกิจน้อยลง

จังหวัดน่านเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำ ด้วยความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดน่าน, 2564) จึงทำให้จังหวัดน่านเป็นพื้นที่ๆ มีโอกาสจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและฟาร์มสเตย์ในการพัฒนาจังหวัด ผ่านการถ่ายทอดวิถีชีวิตภูมิปัญญาทางการเกษตร รวมถึงการได้ใกล้ชิดและสัมผัสกับความสวยงามของธรรมชาติ งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การศึกษาที่พักแรมในรูปแบบฟาร์มสเตย์และกิจกรรมที่เชื่อมโยงในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนจังหวัดน่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และพัฒนาชุมชนโดยรอบ เพื่อส่งผลให้เกษตรกรและคนในชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและก่อให้เกิดรายได้ได้อย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เชื่อมโยงในพื้นที่จังหวัดน่าน และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนจังหวัดน่าน

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยว หมายถึง การออกเดินทางไปยังพื้นที่ต่างถิ่น ที่ไม่ใช่เป็นถิ่นพำนักเดิมของบุคคลนั้นๆ และเป็นการเดินทางไปเยือนเพียงชั่วคราว ไม่ใช่การย้ายถิ่นฐานที่อยู่ ไม่ใช่การหารายได้หรือการประกอบอาชีพ (สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว, 2552) และการท่องเที่ยวคือการที่ผู้คนได้ออกเดินทางเพื่อไปเยี่ยมเยือนยังสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อการชมวิวาททัศน์ เพื่อการพักผ่อน เพื่อเยี่ยมเยือนญาติและเพื่อน รวมถึงเป็นการเดินทางเพื่อประชุม เพื่อการศึกษา ตลอดจนไปทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านการใช้การคมนาคมหรือการขนส่ง นอกจากนี้ องค์การการท่องเที่ยวโลก ได้กำหนดลักษณะรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ 1) การท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ 2) การท่องเที่ยวทางด้าน

วัฒนธรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี รวมถึงการท่องเที่ยวชนบท และ 3) การท่องเที่ยวแบบความสนใจพิเศษ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวศึกษาศาสนา การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ การท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และโฮมสเตย์ การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล และการท่องเที่ยวประชุมสัมมนา (UNWTO, 1997)

ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวโดยทั่วไปต้องมีองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อให้การท่องเที่ยวนั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) แหล่งดึงดูดใจ (Attraction) คือ แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเรียกรึงความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้ อาจเกิดจากธรรมชาติหรือสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) การเข้าถึง (Accessibility) คือความสะดวกในการเดินทางเข้าไปเยือนยังพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว หากแหล่งท่องเที่ยวมีการเดินทางที่ไม่สะดวกหรือไม่เอื้ออำนวยแก่นักท่องเที่ยว ต่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจเพียงใดก็จะมีนักท่องเที่ยวจะไม่มาเยือน 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) คือ สิ่งที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำดื่มสะอาด 4) ที่พัก (Accommodation) คือ สิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม รีสอร์ท และ 5) กิจกรรม (Activity) คือ กิจกรรมที่ทางแหล่งท่องเที่ยวจัดเตรียมไว้เพื่อความเพลิดเพลินและสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนยังพื้นที่ (กุลวลี ละม้ายเงิน, 2546) สอดคล้องกับ ไปค์ สตีเวน ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ของการท่องเที่ยวกับประสบการณ์ สิ่งที่จะก่อให้เกิดการเดินทางมาของนักท่องเที่ยวที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activities) การบริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) (Steven, 2008)

ฟาร์มสเตย์ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เจ้าของบ้านหรือเจ้าของฟาร์มเป็นผู้จัดสร้างขึ้น โดยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตเกษตรกรรม (ฉันทรัตน์ ลักษณะนันท์, 2563) และความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ มีความเป็นส่วนตัวและอัตราค่าที่พักอยู่ในระดับปานกลาง มีการบริการด้านที่พักและกิจกรรมทางการเกษตรกรรมให้นักท่องเที่ยวประกอบ นอกจากนี้กิจกรรมที่พบของฟาร์มสเตย์นั้นมีอยู่หลากหลายขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และองค์ประกอบของฟาร์มต่างๆ รวมถึงวิถีการเกษตรท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทกิจกรรมที่พบในฟาร์มสเตย์ได้ดังนี้ 1) กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ เช่น การเที่ยวชมสวนเพื่อเรียนรู้เรื่องการผลิต การปลูก การเพาะพันธุ์ และการดูแลรักษารวมถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 2) กิจกรรมทางการเกษตร เช่น ขี่ควาย นั่งเกวียนชมวิว ทิวทัศน์ การดำนา การศึกษาแมลงที่มีประโยชน์หรือพืชผักพื้นเมืองท้องถิ่น การตกปลา การเก็บผัก เก็บไข่ไก่แล้วนำผลผลิตที่ได้มาทำอาหารให้แก่นักท่องเที่ยว และ 3) กิจกรรมเชื่อมโยงวัฒนธรรม ในพื้นที่ชุมชนระแวกใกล้เคียง เช่น หมู่บ้านจักสาน หมู่บ้านทอผ้า (แดช เอ็มวี, 2564)

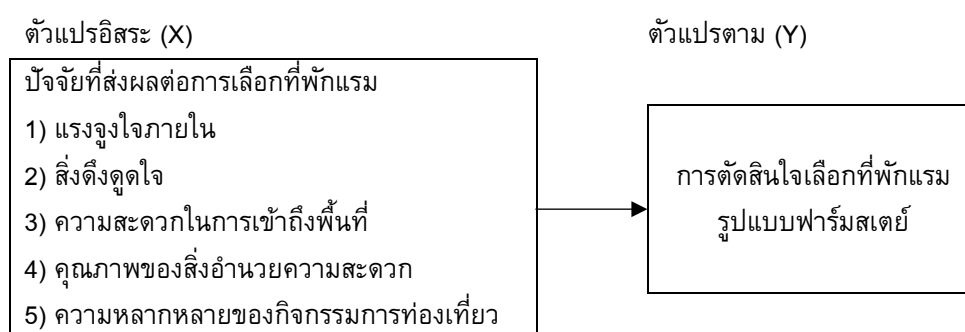
แรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้นหรือแรงผลักดัน ที่ก่อให้เกิดความต้องการ ในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ โดยอาศัยสภาพแวดล้อม สังคม และบุคคลรอบข้างเป็นองค์ประกอบในการกระทำให้สำเร็จ และมีเป้าหมายในการกระทำที่ชัดเจน (วีรพงศ์ ชูวงษ์วาลย์, 2560) แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว คือสิ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง นักท่องเที่ยวจะเดินทางหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ (Goeldner & Ritchie, 1995) สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวของคอตเลอร์ ได้อธิบายไว้ว่าแรงจูงใจพื้นฐาน 3 ประการที่ทำให้ผู้คนตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว คือ ผู้คนต้องการเดินทางเพื่อชดเชยเวลาที่สูญเสียไปจากการทำงาน และต้องการอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่ตนไม่เคยพบ รวมถึงต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับจากการได้ออกเดินทางท่องเที่ยว (Kotler, 2000) เช่นเดียวกับปัจจัยผลักดัน (Push factor) และปัจจัยดึงดูด (Pull factor) ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเพื่ออธิบายพฤติกรรมการท่องเที่ยวและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวและถือว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการศึกษาแรงจูงใจในการท่องเที่ยว โดยปัจจัยผลักดัน หมายถึง มูลเหตุภายในหรือแรงจูงใจภายในบุคคลที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยว หลังจากนั้นการตัดสินใจเลือกที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่นั้นๆ ล้วนขึ้นอยู่กับ

กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูด ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไป ณ จุดหมายปลายทาง เพื่อตอบสนองความต้องการ ส่วนปัจจัยดึงดูด หมายถึง ปัจจัยจูงใจจากตัวแหล่งท่องเที่ยว ที่กระตุ้นให้บุคคลตัดสินใจเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ชื่อเสียงแหล่งท่องเที่ยวความหลากหลายของกิจกรรม ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว หรือความสะดวกสบายในการเดินทาง (แสงเดือน รติณธร, 2555)

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายในและปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจ ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว และคุณภาพของการให้บริการ ล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารหรือตัวแทนที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ จำนวนแห่งละ 1 คน กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดน่านทั้งหมด 20 แห่ง ได้แก่ อำเภอเมืองน่าน 6 แห่ง อำเภอท่าวังผา 7 แห่ง อำเภอปัว 10 แห่ง และอำเภอบ่อเกลือ 7 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ประกอบไปด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) รูปแบบการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการฟาร์มสเตย์ 2) สิ่งดึงดูดหรือแรงจูงใจของที่พักและการบริการ 3) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การจัดโปรโมชั่น หน่วยงานที่ช่วยสนับสนุน 4) แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการบริการของ ฟาร์มสเตย์ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสิ่งดึงดูดใจ มีค่าเท่ากับ (0.79) ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ มีค่าเท่ากับ (0.86) ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเท่ากับ (0.85) ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ (0.90) และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรคุณภาพของการให้บริการ มีค่าเท่ากับ (0.92) ซึ่งค่าของทุกตัวแปรถือว่าอยู่ในเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและพัฒนาคุณภาพไปเก็บข้อมูลในพื้นที่จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อประสานงานกับผู้บริหารหรือตัวแทนที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ในจังหวัดน่าน เพื่อทำการขออนุญาตและให้พื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการสรุปข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและตีความเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือตัวแทนจากที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ในเชิงพรรณนา

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนพื้นที่จังหวัดน่าน จากสถิตินักท่องเที่ยวประจำปี พ.ศ.2560-2565 (กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565) สามารถคิดเป็นสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ (ร้อยละ 98) และนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ร้อยละ 1) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาแต่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยือนพื้นที่จังหวัดน่าน ใช้สูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่างรวมจำนวนทั้งสิ้น 400 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกพักที่พักรูปแบบฟาร์มสเตย์ จำนวน 200 คนในพื้นที่ฟาร์มสเตย์ 20 แห่ง และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกพักที่พักรูปแบบอื่นๆ จำนวน 200 คน ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 10 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แรงจูงใจภายใน ในการมาเยือนและตัดสินใจเลือกที่พักแบบฟาร์มสเตย์ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อบริการแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว และตอนที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมประชากรหรือภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (1-5 จากเห็นด้วยน้อยที่สุด ถึง เห็นด้วยมากที่สุด)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อประสานงานกับผู้บริหารหรือตัวแทนที่พักแบบฟาร์มสเตย์และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดน่าน เพื่อทำการขออนุญาตให้พื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มนักท่องเที่ยว วิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรแรงจูงใจที่มีความสอดคล้องกันและใช้สถิติวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (discriminant analysis) ในการทดสอบสมมุติฐาน ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS

ผลการวิจัย

รูปแบบฟาร์มสเตย์และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในพื้นที่จังหวัดน่าน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและตัวแทนของที่พักแบบฟาร์มสเตย์ พบว่า ฟาร์มสเตย์ส่วนใหญ่ถึง (ร้อยละ 95) มีการดำเนินธุรกิจในรูปแบบครอบครัว ไม่มีการระบุตำแหน่งงานและแบ่งขั้นตอนการทำงานอย่างเจาะจง แต่เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในครอบครัว และขึ้นอยู่กับความถนัดและความสะดวกของแต่ละบุคคล ฟาร์มสเตย์ได้มีการจ้างงานคนในชุมชนท้องถิ่นเพื่อเป็นการกระจายรายได้และสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน (ร้อยละ 65) ฟาร์มสเตย์แต่ละแห่งมีการใช้เกณฑ์คุณภาพที่พักฟาร์มสเตย์ในการดำเนินธุรกิจอยู่ที่ (ร้อยละ 50) นอกเหนือจากนั้นเป็นการใช้เกณฑ์คุณภาพที่พักทั่วไป ซึ่งจุดเด่นของที่พักแบบฟาร์มสเตย์ พบว่ามีตำแหน่งตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามของทุ่งนา ภูเขา หรือแม่น้ำลำธารได้โดยรอบ (ร้อยละ 65) กิจกรรมการท่องเที่ยวของฟาร์มสเตย์ส่วนใหญ่ที่พบ (ร้อยละ 70) คือกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว ตลอดจนจนถึงการส่งออกผลผลิตและฟาร์มสเตย์มีการปลูกข้าวเป็นจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 40) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาพบว่าเป็นช่วงฤดูฝนตลอดจนถึงช่วงฤดูหนาว และมีจำนวนมากในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ วันหยุดตามเทศกาลต่างๆ มีช่องทางการติดต่อสื่อสารและช่องทางการส่งเสริมการตลาดผ่านแพลตฟอร์มทางออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก ไลน์ ออฟฟิเชียล แอคเคาท์ และทางโทรศัพท์ ในส่วนของปัญหาหรืออุปสรรคที่พบมากที่สุดเป็นเรื่องของสภาพภูมิอากาศในฤดูร้อนที่มีความแห้งแล้งมากส่งผลทำให้ฟาร์มสเตย์บางแห่งต้องปิดบริการ ส่วนฤดูฝนจะพบปัญหาเรื่องน้ำป่าไหลหลาก ดินถล่ม ส่งผลให้นักท่องเที่ยวยกเลิกการเข้าพัก ด้านแนวทางในการพัฒนาฟาร์มสเตย์ในอนาคต

ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการขยายต่อเติมพื้นที่และการเพิ่มกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวประกอบ นอกจากการพักผ่อนและเรียนรู้วิถีชีวิตทางเกษตรและชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดน่าน

ผลการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59) และเพศชาย (ร้อยละ 40) มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 35) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างหรือ พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 47) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 65) โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-25,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 38) และส่วนใหญ่พบว่า ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนพื้นที่จังหวัดน่าน มาก่อน (ร้อยละ 52) ในการมาเยือนครั้งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการพักค้างในพื้นที่เฉลี่ยอยู่ที่จำนวน 3 คืน (ร้อยละ 41) โดยเดินทางมาเป็นลักษณะของกลุ่มครอบครัว (ร้อยละ 41) และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ประกอบส่วนใหญ่ คือ กิจกรรมท่องเที่ยวชมเมือง ชมวิวทิวทัศน์ (ร้อยละ 89) ทางด้านแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวประสงค์จะแวะเยือนเป็น ลำดับแรก คือ ถนนคนเดินเมืองน่าน (ร้อยละ 70) สำหรับประเภทของที่พักแรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกพัก มากที่สุด ตามลำดับ คือ ฟาร์มสเตย์ (ร้อยละ 50) รองลงมา คือ ประเภทโรงแรม (ร้อยละ 39) นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จาก 400 คน ไม่เคยมีประสบการณ์ในการพักแรมที่พักรูปแบบฟาร์มสเตย์มาก่อน (ร้อยละ 50) ในส่วนของการวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเพื่อจัดกลุ่มตัวแปรแรงจูงใจที่มีความสอดคล้องกันให้อยู่ ในกลุ่มเดียวกัน ได้ค่าสถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร KMO (the Kaiser Meyer Olkin) อยู่ที่ (0.61) ซึ่งอยู่ใน ระดับที่ยอมรับได้ที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการหาค่าความแปรปรวน (total variance explained) เพื่อ อธิบายความแปรผันในแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวคิดเป็น (ร้อยละ 59) จากการวิเคราะห์สามารถแบ่งกลุ่มการจำแนก องค์ประกอบของตัวแปรแรงจูงใจออกเป็นจำนวน 4 กลุ่ม คือ 1) หลีกหนีความวุ่นวายและชมวิวดมด้ากับบรรยากาศ 2) ประสบการณ์ที่แปลกใหม่และการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรีวิว 3) การเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นและการ กระจายรายได้สู่ชุมชน และ 4) การใช้เวลาร่วมกับครอบครัว เพื่อน หรือคนรัก ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มและ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมพบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติกับการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดน่าน (canonical correlation = 0.494; $p < 0.05$) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปรของกลุ่ม นักท่องเที่ยวที่ไม่เลือกพักฟาร์มสเตย์ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกพักฟาร์มสเตย์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่ไม่เลือกพักฟาร์มสเตย์จะให้ความสำคัญใน 3 อันดับแรก ได้แก่ การหลีกหนีความวุ่นวาย และดมด้ากับบรรยากาศ (4.60) การบริการ (4.51) และการรับประสบการณ์ที่แปลกใหม่โดยการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว หรือที่พักแรมที่ได้รับการรีวิวแนะนำ (4.42) ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกพักฟาร์มสเตย์จะให้ความสำคัญกับ การใช้เวลาร่วมกับครอบครัว เพื่อน หรือคนรักเฉลี่ยอยู่ที่ (4.53) เป็นอันดับแรกและมีความคล้ายกับกลุ่มที่ไม่เลือกพัก ในด้านความต้องการหลีกหนีความวุ่นวายและดมด้ากับบรรยากาศ (4.36) และการบริการ (4.32) ซึ่งเมื่อพิจารณาจาก ค่าสัมประสิทธิ์การจำแนกมาตรฐาน (standardized canonical discriminant function coefficients) พบว่าตัวแปรที่มี อิทธิพลสูงสุดต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมลำดับ 1 คือ แรงจูงใจด้าน ประสบการณ์ที่แปลกใหม่และการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรีวิว ด้วยค่า (0.57) ลำดับ 2 คุณภาพของการ ให้บริการ (0.51) ลำดับ 3 สิ่งดึงดูดใจ (0.50) ลำดับ 4 แรงจูงใจด้านการใช้เวลาร่วมกับครอบครัว เพื่อน หรือคนรัก (-0.47) ลำดับ 5 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (0.43) ลำดับ 6 แรงจูงใจด้านการหลีกหนีความวุ่นวาย และชมวิวดมด้ากับบรรยากาศ (0.41) ลำดับ 7 คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก (0.40) ลำดับ 8 ความสะดวกในการ เข้าถึงพื้นที่ (0.38) และลำดับ 9 แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นและการกระจายรายได้สู่ชุมชน (-0.19) โดยผล การวิเคราะห์หาค่าร้อยละความถูกต้องของการจำแนกกลุ่มสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่เลือกพักที่พักแรมรูปแบบ ฟาร์มสเตย์ (ร้อยละ 74) สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เลือกพักที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ (ร้อยละ 79) และค่าเฉลี่ย ความถูกต้องรวมของการจำแนก (ร้อยละ 72) ดังรายละเอียดที่ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกพักฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดน่าน

ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ย (SD.)		t	p	Standardized canonical discriminant function coefficients
	นักท่องเที่ยว ที่ไม่เลือกพัก	นักท่องเที่ยว ที่เลือกพัก			
	ฟาร์มสเตย์	ฟาร์มสเตย์			
แรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงความวุ่นวายและชมวิวดม้ด้า กับบรรยากาศ	4.60 (0.48)	4.36 (0.52)	5.72	0.00	0.41
แรงจูงใจด้านประสบการณ์ที่แปลกใหม่และการไปเยือน แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรอง	4.42 (0.41)	4.15 (0.39)	4.40	0.00	0.57
แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นและการกระจาย รายได้สู่ชุมชน	4.17 (0.61)	4.30 (0.57)	4.59	0.02	-0.19
แรงจูงใจด้านการใช้เวลาร่วมกับครอบครัว เพื่อน หรือ คนรัก	4.23 (0.58)	4.53 (0.55)	4.96	0.00	-0.47
สิ่งดึงดูดใจ	4.37 (0.24)	4.18 (0.41)	5.81	0.00	0.50
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่	4.36 (0.39)	4.17 (0.45)	3.99	0.00	0.38
คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก	4.26 (0.32)	4.10 (0.39)	6.51	0.00	0.40
ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.32 (0.34)	4.14 (0.41)	-4.12	0.00	0.43
คุณภาพของการให้บริการ	4.51 (0.29)	4.32 (0.36)	-5.35	0.00	0.51

หมายเหตุ: Eigenvalue = .324; Canonical Correlation = .494; Wilks' Lambda = .756; $p = < 0.05$

ค่าความถูกต้องในการจำแนก (% correctly classified)

- กลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวที่ไม่เลือกพักที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ = 74.50%
- กลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยวที่เลือกพักที่พักแรมรูปแบบฟาร์มสเตย์ = 69.50%
- ค่าความถูกต้องรวม = 72%

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ฟาร์มสเตย์มีการดำเนินธุรกิจลักษณะรูปแบบครอบครัว ไม่มีการแบ่งหน้าที่และขั้นตอนการทำงานแบบชัดเจน จึงส่งผลทำให้ปริมาณจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานจึงส่งผลทำให้เกิดเป็นการจ้างงานคนภายในชุมชนเกิดขึ้น และเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสร้างรายได้แก่คนในชุมชน ฟาร์มสเตย์โดยส่วนใหญ่มีการใช้เกณฑ์คุณภาพที่พัก ฟาร์มสเตย์แต่ไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่เนื่องจากผู้ประกอบการไม่มีพื้นฐานความรู้ในการสร้างมาตรฐาน ดังนั้นหากได้รับการส่งเสริมและการเสริมสร้างองค์ความรู้จากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็เชื่อว่าสามารถยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของฟาร์มสเตย์ให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับได้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดน่าน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพปลูกข้าวหรือพนักงานบริษัทเอกชน จึงอาศัยมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์กับครอบครัว โดยระยะเวลาในการพักค้างต่อคืนมีจำนวนค่อนข้างมากเพราะนักท่องเที่ยวไม่เคยเดินทางมาเยือนมาก่อน และจังหวัดน่านค่อนข้างไกลจากถิ่นฐานพำนัก กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเลือกประกอบจะเป็นการชมเมือง ชมวิวทิวทัศน์ สะท้อนให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการพักผ่อนและดื่มด่ำกับธรรมชาติโดยรอบ แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวประสงค์แวะเยือนเพิ่มเติม พบว่า เป็นอุทยานแห่งชาติต่างๆในพื้นที่จังหวัดน่าน สะท้อนให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่นิยมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะมีความนิยมแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเช่นกัน ซึ่งเป็นผลดีในการ

ลดความกดดันและความแออัดในพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการตัดสินใจเลือกที่พักฟาร์มสเตย์ของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมลำดับ 1 คือ แรงจูงใจด้านประสบการณ์ที่แปลกใหม่และการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรีวิว ด้วยค่า (0.57) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญญลักษณ์ ศิริวรรณกุล (2555) พบว่า เหตุผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนฟาร์มสเตย์มากที่สุดคือแรงจูงใจภายในด้านการหาประสบการณ์ใหม่ๆหรือหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ลำดับ 2 คุณภาพของการให้บริการ (0.51) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zhang Niu (2559) พบว่า ระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักโฮมสเตย์มีปัจจัยด้านคุณภาพของการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับ 3 สิ่งดึงดูดใจ (0.50) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลิขิต กนกศิริบุญการ (2559) พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักฟาร์มสเตย์เกิดความพึงพอใจต่อทัศนคติและการบริการของเจ้าบ้านมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเรียงตามลำดับ ลำดับ 4 แรงจูงใจด้านการใช้เวลาร่วมกับครอบครัว เพื่อนหรือคนรัก (-0.47) ค่าเฉลี่ยแสดงผลเป็นลบ จึงสะท้อนให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่ต้องการใช้เวลาร่วมกับครอบครัวอาจจะไม่เหมาะในการเลือกที่พักแฟมหรือแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์เพราะมีกิจกรรมที่กำหนดมาเป็นลักษณะเฉพาะ หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวมีความต้องการเพียงพื้นที่พักผ่อนหรือพื้นที่ประกอบกิจกรรมเพื่อใช้เวลาร่วมกับครอบครัว ดังนั้น ฟาร์มสเตย์ควรศึกษาลักษณะของกลุ่มลูกค้าของตนเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างแท้จริง ลำดับ 5 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (0.43) ลำดับ 6 แรงจูงใจด้านการหลีกเลี่ยงความวุ่นวายและชมวิถีชีวิตต่างกับบรรยากาศ (0.41) ลำดับ 7 คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก (0.40) ลำดับ 8 ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ (0.38) และลำดับ 9 แรงจูงใจด้านการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นและการกระจายรายได้สู่ชุมชน (-0.19) แสดงผลเป็นลบและมีค่าน้อยที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวไม่สามารถตอบสนองหรือเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นได้ครบถ้วน เนื่องจากมีกิจกรรมทางการเกษตรไม่หลากหลาย มีลักษณะรูปแบบเดิมขาดความแปลกใหม่แก่นักท่องเที่ยวที่เคยมาเยือน ขาดความดึงดูดจากกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ ดังนั้นฟาร์มสเตย์ควรสร้างเอกลักษณ์และมีกิจกรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะและโดดเด่น ให้แตกต่างจากที่พักหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และชุมชนโดยรอบ ดังนี้

- 1) ผู้ประกอบการฟาร์มสเตย์ควรศึกษาและมีการใช้เกณฑ์คุณภาพที่พักฟาร์มสเตย์ เพื่อเป็นมาตรฐานในการยกระดับคุณภาพของที่พักแฟมรูปแบบฟาร์มสเตย์และก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความประทับใจในการมาเยือน
- 2) ควรเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมภายในฟาร์มสเตย์อันนอกเหนือจากการเรียนรู้ทางการเกษตรหรือนำเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆภายในชุมชนเพื่อสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่นอกจากการประกอบกิจกรรมรูปแบบเดิมและเป็นการกระจายรายได้สู่แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน
- 3) ฟาร์มสเตย์ควรมีจุดเด่นหรือจุดดึงดูดใจที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตน โดยไม่ถูกปิดเบือน และแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้และตอบสนองกับวิถีชีวิตท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง
- 4) ฟาร์มสเตย์ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามพื้นฐานครบครัน มีการจัดสรรพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน และควรมุ่งเน้นการให้บริการอย่างมีคุณภาพเพื่อก่อให้เกิดความประทับใจและความต้องการในการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นอกเหนือจากการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยควรมีการเก็บแบบสอบถามในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประกอบเพิ่มเติมด้วย เพื่อความหลากหลายมากขึ้นของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแฟมรูปแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ร่วมด้วยเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยว่ามีความคล้ายคลึงหรือสอดคล้องร่วมกันไหม เพื่อเป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และพัฒนาชุมชนโดยรอบในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลวดี ละม้ายจีน. (2552). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. การค้นคว้าอิสระอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา. (2560). สถิตินักท่องเที่ยว. สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). *การท่องเที่ยวตามแนวคิด BCG*. สืบค้นจาก <https://tatacademy.com/th/publish/article/e64b2554-d206-4e07-8c83-5df6a1f4fe65>.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2565). รายงานข้อมูลสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. สืบค้นจาก <https://www.moac.go.th/Yala-home>.
- นันทรัตน์ ลักษณะนันท์. (2563). การศึกษาความเป็นไปได้เบื้องต้น เพื่อพัฒนาแผนธุรกิจฟาร์มสเตย์ จังหวัดอุทัยธานี. สืบค้นจาก <https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/3626/1/TP%20FB.005%202563.pdf>.
- ธัญญลักษณ์ ศิริวรรณางกุล. (2555). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- บุญทวี ดวงนิราษ. (2564). *เกษตรกรรม ทางเลือก ทางรอด*. สืบค้นจาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/agriculture-alternative-way-of-survival>.
- ลิขิต กนกศิริญาณกร. (2559). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่เหมาะสมกับประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วีรพงศ์ ชวงษ์วาลย์. (2560). พฤติกรรมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวและเลือกที่พักของกลุ่มผู้ใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. สืบค้นจาก <http://thesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1673/1/58602369.pdf>.
- สำนักงานจังหวัดน่าน. (2564). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นจาก <http://www.nan.go.th>.
- แดช เอ็มวี (นามแฝง). (2564). *Farm Stay ที่พักแบบเชิงสุขภาพ ธุรกิจใหม่สำหรับคนรักธรรมชาติ*. สืบค้นจาก <https://www.dashmv.com/farm-stay>.
- แดช เอ็มวี (นามแฝง). (2564). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตร อีกหนึ่งทางเลือกของเกษตรกร สร้างจุดขายให้ชุมชน*. สืบค้นจาก <https://www.dashmv.com/agro-tourism>.
- แสงเดือน รตินทร. (2555). ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนในการเลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทาง. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 18(1), 84-104.
- McIntosh, R. W. & Goeldner, C. R. (1995). *Tourism: principles, practices, philosophies*. Retrieved from <https://www.cabdirect.org/cabdirect/abstract/19951806712>.
- Kolter, Phillip. (2000). *Marketing Management*. The Millennium Edition. New Jersey: Prentice Hall.
- Steven, P. (2008). *Destination marketing: An integrated marketing communication approach*. Oxford, U.K.: Butterworth-Heinemann.
- United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (1997). *International tourism: aglobalperspective*. Madrid: UNWTO.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Retrieved from <https://archive.org/details/statisticsintrod00yama/page/144/mode/2up>.
- Zhang Niu. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. สืบค้นจาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/3930/1/zhang_niu.pdf.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2024 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).